

В Українському ботанічному товаристві

У 2007—2008 роках Українське ботанічне товариство (УБТ) працювало згідно з рішенням його XII з'їзду, який відбувся у травні 2006 р. в м. Одесі. 29 жовтня та 6 листопада 2007 р. на чергових засіданнях виконкому Центральної ради Товариства розглядалися та обговорювалися важливі питання його діяльності — виконання рішень та постанов, засідання Центральної ради, членські внески УБТ.

З інформацією про виконання рішень керівних органів УБТ виступив президент академік НАН України К.М. Ситник. Він ще раз нагадав, що **головною метою** нашого Товариства є сприяння створенню необхідних умов для найповнішого втілення в життя творчих і професійних інтересів членів Товариства, забезпечення їх соціально-правової захищеності. Для досягнення цієї мети УБТ виконує такі функції: сприяє розвитку ботанічної та споріднених наук, їх фундаментальних і прикладних розділів; забезпечує творчу співдружність членів Товариства з науковою громадськістю у галузі ботаніки в Україні та поза її межами; вивчає професійні і соціальні проблеми та інтереси членів Товариства з метою формування соціально-економічних передумов для підвищення престижності та громадської значущості професії ботаніка, створює середовище, яке сприяє професійному зростанню членів Товариства; налагоджує наукові і ділові зв'язки з іншими країнами, міжнародними громадськими організаціями, українськими вченими поза межами України; зміцнює дружбу і взаємодопомогу серед ботаніків.

Згідно зі своїми цілями та завданнями Товариство за встановленим порядком здійснює наступне: представляє і захищає власні законні інтереси та законні інтереси своїх членів у державних і громадських організаціях; публікує праці своїх членів; вільно розповсюджує інформацію про свою діяльність; надає можливість своїм членам представляти результати досліджень перед компетентною аудиторією; проводить симпозиуми, конференції, наради, семінари, творчі дискусії з питань ботаніки, інші заходи у формі обміну думками та ідеями; бере участь у створенні тимчасових науково-дослідних творчих колективів, спільних і малих підприємств, наукових центрів, у тому числі разом із зарубіжними організаціями та фірмами; засновує спеціальні фонди для здійснення соціальних гарантій, фінансової та економічної підтримки діяльності членів Товариства, яка відповідає його цілям та завданням; висуває роботи членів Товариства на здобуття державних та міжнародних премій, запроваджує власні премії, почесні звання, стипендії; надає методичну та консультативну допомогу відділенням Товариства; здійснює інші види діяльності, які не суперечать статутним завданням Товариства та чинному законодавству.

Костянтин Меркурійович підкреслив, що саме громадська ботанічна організація у період розбудови в Україні громадянського суспільства має активно впливати на діяльність державних ботанічних установ, зокрема Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, академічних та університетських ботанічних садів, ботанічних кафедр тощо, скеровуючи їх діяльність, критично оцінюючи роботу і відповідальність їх керівних осіб. УБТ знає, що не скрізь ботанічні кафедри, сади та інститути працюють відповідно до вимог сьогодення. Відставання деяких галузей української ботанічної науки має пробуджувати у членів УБТ прагнення допомагати керівникам кафедр і всіх ботанічних установ України підвищувати якість ботанічних досліджень, публікацій, налагоджувати зв'язки з колегами з різних країн тощо.

Президент звернув увагу на недоліки в діяльності керівництва Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України в особі його директора та віце-президента УБТ Я.П. Дідуха. Він жорстко критикував роботу своїх заступників, які не забезпечують виконання рішень XII з'їзду УБТ і статутних обов'язків Товариства, звернув увагу на необхідність оприлюднення інформації про критичний стан і перспективи розвитку всіх напрямків роботи Інституту та координованих ним ботанічних установ України. К.М. Ситник висловив побажання, щоб віце-президент Товариства Я.П. Дідух та інші члени виконкому, роботу яких він оцінив у багатьох напрямках негативно, активізували її. Зокрема, президент висловив побажання Я.П. Дідуху як головному редакторові «Українського ботанічного журналу» значно поліпшити роботу редколегії та редакції журналу.

Водночас Костянтин Меркурійович відзначив позитивну діяльність деяких відділень і секцій УБТ. Зокрема, секцій мікології та фітопатології (голова — І.О. Дудка), інтродукції та акліматизації рослин (голова — Т.М. Черевченко), сільськогосподарської ботаніки (голова — Б.Є. Якубенко), експериментальної

ботаніки (голова — Л.І. Мусатенко) Київського відділення, які ведуть активну роботу з пропаганди ботанічних знань серед населення, відновлення історичних ботанічних пам'яток, збереження рідкісних та зникаючих видів рослин, створення заповідників і заказників. Президент із жалем відзначив, що не завжди є інформація про роботу регіональних відділень, оскільки їхні керівники не своєчасно її надсилають і тому їх колеги перебувають у безінформаційному просторі, що аж ніяк не сприяє розвитку ботанічної науки в Україні.

Заслухавши інформацію президента УБТ і самокритично оцінивши діяльність віце-президентів УБТ, виконком відзначив незадовільну роботу віце-президентів УБТ з виконання постанов та рішень з'їзду, Центральної ради та виконавчого комітету Товариства. Ухвалено рішення про необхідність посилення уваги віце-президентів до діяльності УБТ, відповідальнішого та уважнішого ставлення до виконання своїх статутних обов'язків і сприяння здійсненню завдань Товариства.

Виконком ухвалив рішення про скликання чергового засідання Центральної ради УБТ у березні 2009 р. Члени виконкому висловили побажання, щоб у її засіданнях брали участь усі члени ЦР, особливо голови обласних відділень, і разом обговорювали нагальні питання. Домовлено також заслухати звіт голови Тернопільського відділення УБТ М.М. Барни.

Щодо питання про колективних членів УБТ виконавчий комітет Товариства ухвалив вважати за доцільне і необхідне залучати до членства у ньому ботанічні установи України, а саме: Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, академічні та університетські ботанічні сади, дендропарки, заповідники, лісо- і сільськогосподарські університети.

На засіданні виконкому УБТ також розглядалося питання про розмір щорічних членських внесків. Ухвалено таке рішення:

- Розмір щорічних членських внесків встановлюється індивідуально і самостійно кожним членом Товариства залежно від його матеріальних статків, але не менше 20 грн, якщо заробітна платня не перевищує 1000 грн.

- Відповідно до Статуту УБТ внески на наступний рік збираються і направляються на рахунок Товариства до 1 липня поточного року з відрахуванням 25 % у фонд територіального відділення.

- Члени-кореспонденти сплачують 50 % від суми річного членського внеску.

- Колективні члени УБТ встановлюють розмір членських внесків самостійно, залежно від їхніх матеріальних можливостей, але не менше 180 грн щорічно.

- Вступаючи до Товариства, нові члени сплачують річний та вступний внески — останній становить 10 % річного.

- Непрацюючі пенсіонери, які беруть активну участь у роботі Товариства, сплачують членські внески залежно від їхніх матеріальних статків.

Костянтин Меркурійович Ситник виступив також з пропозицією про заснування премії УБТ для аспірантів 3-го року навчання з ботанічних дисциплін. Ухвалено рішення про встановлення іменної премії президента УБТ.

4 квітня 2008 р. у конференц-залі Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (вул. Терещенківська, 2) відбулося спільне засідання пленуму Центральної ради УБТ та Наукової ради з проблем ботаніки та мікології. Відкрив засідання президент УБТ К.М. Ситник, який звернувся до присутніх зі словами вдячності за їх активну громадську діяльність. Президент надав слово члену Сімферопольського відділення УБТ Ан.В. Єні, який зробив цікаву, змістовну і дискусійну доповідь — «Про об'єкт ботанічної географії», яку жваво обговорювали присутні.

Також заслухано наукову доповідь членів Київського відділення УБТ С.Л. Мосякіна та О.М. Корнієнко «Дигіталізація гербарію: досвід Королівського ботанічного саду К'ю (К) і Турчанівський проект (КІ)». Ольга Михайлівна розповіла про власний досвід роботи у гербарії Королівського ботанічного саду К'ю стосовно дигіталізації, тобто оцифрування, переведення у цифровий формат особливо цінних зразків.

До всіх присутніх на Пленумі звернулася Т.В. Догадіна, яка спинилася на проблемах національного надбання України — гербарії Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, а також порушила питання про цільову аспірантуру та підготовку молодих спеціалістів.

Емоційно звітував про роботу свого відділення голова Тернопільського осередку ботаніків М.М. Барна. Микола Миколайович розповів, що у звітному році захищено дві докторські дисертації, проведено сім засідань, на яких розглянуто низку важливих проблем. Члени Тернопільського відділення УБТ у 2007 р. тісно співробітничали з різнорівневими освітніми закладами Тернополя та області, надаючи консультативну допомогу стосовно розробки навчальних програм та запровадження нових курсів з дисциплін ботанічного циклу, активно працювали з учнями, членами Малої академії наук, рецензували та видавали різноманітну науково-методичну та навчальну літературу тощо. Члени відділення опублікували 3 посібники, 3 методичні розробки, 31 статтю у фахових виданнях та 28 тез у матеріалах з'їздів і міжнародних конференцій. Члени кафедри ботаніки ТНПУ ім. Володимира Гнатюка були співorganizаторами та організаторами міжнародних наукових конференцій та семінарів. Розповів Микола Миколайович і про плани на 2008 р.

Про роботу секції «Сільськогосподарська ботаніка» Київського відділення звітував Б.Є. Якубенко. Члени секції брали участь у 28 науково-практичних конференціях, семінарах, зокрема у 17 міжнародних, зробили 40 доповідей. Видано один підручник — «Ботаніка», три навчальні посібники — «Геоботаніка», «Біологія», «Природно-заповідна справа», монографію «Екологія Голосіївського лісу», 12 навчально-методичних розробок, словників, рекомендацій тощо.

Голова секції «Альгологія» П.М. Царенко розповів, що протягом 2007 р. відбулися чотири засідання секції, на яких заслухано п'ять наукових доповідей. Він висловив побажання щодо оприлюднення тем кандидатських дисертацій і робіт молодих науковців на загальних зборах Товариства.

І.О. Дудка, голова секції «Мікологія та фітопатологія», доповіла, що протягом 2007 р. проведено шість засідань, на яких заслухано шість доповідей і два повідомлення про участь мікологів України у міжнародних мікологічних форумах. У роботі секції протягом 2007 р. регулярно брали участь наукові співробітники й аспіранти Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАНУ, Інституту мікробіології та вірусології ім. Д.К. Заболотного НАНУ, Національного університету ім. Тараса Шевченка, Національного аграрного університету, Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка, а також наукові співробітники Інституту цукрових буряків УААН, Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України, Луганського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка, Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, фірми «Презент» з питань захисту рослин від хвороб та шкідників.

Про роботу секції «Охорона рослин» розповіла її голова професор Т.Л. - Андрієнко-Малюк.

Перед присутніми виступив член секції «Геоботаніка та екологія рослин» академік НАН України Ю.Р. Шеляг-Сосонко, який розповів, що геоботаніки розпочали роботу над дванадцятитомною працею «Рослинність України». Вже опубліковано 2 томи «Вища водна рослинність» і «Галафітна рослинність». В цьому році здано до друку черговий том «Лучна рослинність». Ці роботи використані при підготовці першої в Європі фундаментальної праці «Огляд рослинності Європи». Ведеться активна робота в заповідниках, зокрема Дунайському. Результати цих досліджень оприлюднюються у наукових статтях та монографіях.

Я.П. Дідух доповів, що відділ екології фітосистем уклав низку офіційних угод з інститутами Іспанії, Італії, США, Польщі та з Ботанічним інститутом ім. В.Л. Комарова РАН; проводиться підготовка аспірантів для Інституту ботаніки Білорусі. Разом з ботаніками з регіонів триває робота з укладання Червоної книги.

На пленумі заслухано звіт голови ревізійної комісії УБТ Н.М. Шиян за період 01.06.2006—01.04.2008 рр. Ревізійна комісія розглянула і проаналізувала фінансовий звіт скарбника УБТ за цей період та матеріали стосовно роботи виконкому і ЦР УБТ. Порушень не виявлено. Учасники засідання схвалили звіт ревізійної комісії УБТ.

Перший віце-президент Товариства С.Л. Мосякін подякував усім присутнім за плідну і цікаву роботу, оголосив проект резолюції спільного засідання Центральної ради УБТ та Наукової ради з проблем ботаніки і мікології. Резолюція ухвалена одногосно.

Резолюція

У результаті обговорення доповідей і виступів керівників і членів Центральної ради Українського ботанічного товариства та Координаційної ради з проблем ботаніки і мікології про роботу відділень та секцій Товариства Центральної ради УБТ та Наукова рада з проблем ботаніки і мікології постановляють:

1. Вважати, що робота Українського ботанічного товариства у період з квітня 2007-го по квітень 2008 року проводилась у визначених статутом напрямках. Задовільно працювали секції і відділення УБТ, проводилася значна робота з популяризації ботанічних знань у засобах масової інформації, належним чином діяв виконком УБТ.

2. Просити доповідачів Ан.В. Єну та О.М. Корнієнко підготувати резюме заслуханих доповідей для публікації у рубриці «Українське ботанічне товариство» «Українського ботанічного журналу».

3. Доручити віце-президентам УБТ підготувати листи до Міністерства освіти та науки України стосовно практики підготовки вищих наукових кадрів, про співпрацю завідувачів кафедр кадрових інститутів та університетів з Академією наук України та забезпечення їх відрядженнями на збори Центральної ради Товариства та Наукової ради з проблем ботаніки і мікології.

4. Просити членів Центральної ради УБТ посилити роботу щодо залучення нових членів Товариства із середовища студентів та аспірантів.

5. Зажадати від членів Центральної ради УБТ радикально пожвавити роботу відділень Товариства в обласних центрах і університетських містах України і безумовно виконувати статутні вимоги УБТ.

6. Просити членів УБТ — завідувачів ботанічних кафедр університетів і керівників відділень Товариства — активізувати свою діяльність щодо координації робіт з підготовки і видання підручників та навчальних посібників, більше уваги приділяти гербарній справі.

Словами вдячності і побажаннями успіхів на науковій ниві та в особистому житті засідання заклав президент Товариства — акад. НАН України К.М. Ситник.

У березні 2008 р. виконком УБТ оголосив конкурс на премію Президента Українського ботанічного товариства для аспірантів з ботанічних дисциплін. Згідно з рішенням виконкому від 10 квітня 2008 р. Лауреатом премії президента УБТ у розмірі 5 000 гривень став аспірант 3-го року навчання відділу мембранології та фітохімії Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України О.В. Поліщук, якому 22 квітня 2008 р. на засіданні Вченої ради Інституту диплом і премію вручив президент Товариства К.М. Ситник.

Конкурс на наступну премію президента УБТ буде оголошено в першому кварталі 2009 р. в «Українському ботанічному журналі».

Л.В. ВОЙТЕНКО